

ga bo prvi bral, so sklenili — kaj nek? — Mar, da bo imel vsaki svoj časnik? — Kaj še! Sklenili so, ga ne več imeti.

Slovanski popotnik.

* Vrednik „Nevena“, gosp. Vinko Pacel, naznanja, da je „Neven prestao od nove godine, da nakani se izdavat i djelo „Jadranske Vile“ v 6 svezaka, vsaki od 8 onakovih tabaka (pol), kao što bijaše „Neven“, in da bojo „Jadranske Vile sbirka i izbor zabavnih, poučnih i znanstvenih članaka. Ciena je putem predplate 5 fl. 25 n.“

* Že kakih deset let je društvo na Ogerskem pod imenom „Društvo sv. Štefana pod varstvom prečiste Device Marije in sv. Štefana, pervega apostolskega kralja ogerskega“, ki je ustanovilo se za izdajanje pobožnih in koristnih bukev in ki šteje že čez 10,000 družtvenikov; družtveniki so raznih razredov po raznih letnih plačilih. To društvo je za magjarsko literaturo silno važno; da skerbi močno tudi za izdajo koristnih knjig, spričuje nam to, da je na svetlo prišla prestava magjarska zgodovine vesoljne, ki jo je spisal imenitni Cesare Cantù, in da misli med ljudi dati tudi obširen konversacijski slovar sploh navadnega zapopadka, toda v katoliškem duhu pisan. Od jezika, v katerem se bodo bukve na svetlobo dajale, družtvene postave nič ne govore, in izpervéga je tudi kaka česko-slovanska ali rusinska knjižica prišla na dan, pa čedalje redkeje, in v zadnjih naznanilih so skorej samo magjarske dela, kakor se sliši za to, ker se bukve v družih jezikih težko (?) pospečujejo. Za magjarsko literaturo utegne biti to društvo imenitnejše mimo ogerske učene akademije letos preuravnane.

Zvončki. *)

V zvončku zelenem
Mi zvončki visijo,
V zvončku nobenem
Se tak ne glasijo.

Zvonček zelen je
In zvončki so beli,
Razlega zvonjenje
V naravi se celi.

Kdor tebe je stavil,
Zvonček zeleni,
Zidarje preslavil
Je vse kot nobeni.

Kdor zvončke vas vbral je
Tak mično soglasno,
Uk glasen vsem dal je,
Da vse je le časno.

Tedaj le cvetite,
Zvonite prav milo;
Prav glasno zvonite,
Pojite prav milo:

„O sušca viharji,
Vsi bomo vmolknili,
Pa v slavni se zarji
Vsi spet oglasili!“

Malavašič.

Dopisi.

Iz D. na Štajarskem. — J. Š. Povem Vam žalostno novico, da je pohorski pesnik Juri Vodovnik umrl. Da prosto ljudstvo pesnike svoje ljubi in jih vé ceniti, pričuje to, da so tudi pri nas tukajšnji prijatli njegovi bili najeli péto sveto mašo za rajnega Jurja Vodovnika. Zabavlice njegove: „Pohore“, „nove šege“ in še nekaj več takih tukaj okoli radi pojejo pri raznih veselicah. Tudi več svetih nam je zapustil, ki jih je za razne priloznosti zložil, in si je v njih pri našem prostem ljudstvu sam lep spomin postavil. Ker je bil tudi priden podperavec „Novic“, naj razglasijo to naznanjenje smerti iskrenega rodoljuba.

Iz Gorice 18. sveč. V — i. Globoko v serce nam je segla žalostna novica, da smo zgubili bogatega mecena našega slovstva, milostljivega škofa Antona Alojzija. Poklical jih je Bog vživat plačilo neštevilnih dobrih del; živ spomin pa bo vedno med nami ostal; saj so si postavili blagi rajniki spominke, katerih čas razdjati ne more. Zbali smo se bili, da bo izdelanje Vodnikovega slovnika zopet zaostalo; pa zlo nas je oveselilo zvediti, da so za slovenščino vneti rajniki potrebne pripomočke odkazali, da se ta tako silo potrebna knjiga doverši. — Nadjali smo se, da Svečnica

bo prinesla Vodnikov „Album“; pa le kaže nam še precej dolgo čakati. Lepa knjiga naj bo nam za to obilno plačilo! Kaj bo pa s spominkom? G. K-s iz Tersta je v 6. listu „Novic“ prav dobro o ti reči govoril. — Kdaj bomo zagledali: „Mlinarjevega Janeza“? Težko ga že pričakujemo, ko so nam „Novice“ radovednost sprožile. Podvizujte se z naročili, Slovenci! — Kaj nek delajo naši gg. Slovenci v Gradcu? ali iz slovenskih igrokazov ne bo nič? Je li nemogoče, da bi se 300 naročnikov nabralo?

Iz Gorenškega 18. febr. — Morebiti bo kateremu Ljubljancu merzelo nad pričujočimi versticami, ker grajajo neko napako ljubljansko; al če se nasprotno prevdara graje vredno djanje, bo mi pa morebiti marsikdo vendar le prav dal, da sem spregovoril o reči, ktera zasluži enkrat in za vselej odpravljena biti. — Še ko sem kot majhen fantalin v Ljubljani v šolo hodil, se mi je velikokrat — naravnost rečem — ostudno zdelo viditi, kako so pri vsakem pogrebu poleg lepo oblečenih gospodov, ki so z vošenimi bakljami (Windlichtern) poleg truge svetili, koračili kaki razcapani pobje (imenovali smo jih „gasenlumpe“), ter od bakelj kapljajoči vosek v papirnate škarniceljne lovili. — Res je sicer, da varčnost je lepa lastnost, al čutiti je, da ona tako razcapanim fantalinom ni ravno prirojena. Berž ko ne lovijo vosek le zato, da dobijo kakošen krajcar, kateri splava potem po gerlu, se zaigra ali pa skadi v zrak; — sploh dvomim, da je k dobremu obrnjen. Pa ko bi tudi vsega tega ne bilo, se mi vendar o oziru na javno spodobnost zdi, da taki raztergan poba s svojim papirnatim škarnicelnom poleg snažno oblečenega gospoda več podere, kakor cela voščena baklja velja. — Ne vem, ali bi bil spregovoril o tem kako besedo, ko bi pri pogrebu našega prerano umerlega milostljivega gosp. knezosvladika ne bil vidil z lastnimi očmi neke nespodobnosti, o kateri pa tukaj ne bom javno govoril. Le toliko rečem, da me je taista globoko v serce vrezala in me prepričala od velike sirovosti nekterih ljubljanskih fantalinov. Naj bi oblasti, katerim je čuti nad javno spodobnostjo, skerbele, da bi bili taki smerkolini enkrat in za vselej od pogrebov odstranjeni!

Rodoljub Podratitovski.

Iz Ljubljane. 21. dan p. m. je bil véliki zbor kranjske hranilnice (Sparkasse), kterege so tudi Njih eksc. deželni gospod poglavar s svojo nazočnostjo počastili. V zboru je bila po navadi rajtenga preteklega leta 1858 razglašena. Ta rajtenga kaže, da je hranilnica lani gospodarila z 2 milijonoma in 739,508 gold. st. dn., in da je štela 11,161 deležnikov. Lani je 7402 ljudi ji 737,517 gld. izročilo, kateri so s činzi po 4 od 100 narastli na 824,660 gld., — po tem takem več kot predlanskem. Tudi lastno premoženje (založni dnar) kranjske hranilnice se je lani zlo pomnožilo in sicer tako, da je konec leta zneslo 207,812 gold. Med drugimi rečmi je bilo v tem zboru na predlog nekega družbenika sklenjeno, da bode hranilnica zanaprej vsled svojih postav tudi na kmetije po deželi posojila dajala; zatega voljo bo vprihodnje v kancelii en gospod posebno za to postavljen, ki bo take prošnje za posojila na kmetije zasliševal. — Ta želja, naj bi hranilnice bile pomočnic kmetijam, ki v zadregi dnarja potrebujejo, se razlega dan današnji po vseh deželah našega cesarstva, in več hranilnic se je napravilo ravno iz tega najimenitnejega namena. Naša hranilnica se ni hotla dosihmal nič kaj pečati s posojili na kmetije, ker so jo skušnje učile, da ni z lepo ne činžev ne posojenega kapitala nazaj dobiti itd. Al kakor pri nas, je gotovo tudi drugod; nikar se tedaj, če se drugod ne ostrašijo teh težav, jih tudi mi ne ostrašimo, ako gré za blagor dežele! Hranilnice, ki hranujejo zdaj kmečkim ljudém dnarje in jih tako odtegujejo drugim, katerim bi se bili sicer posodili, ako bi hranilnic ne bilo, so že tudi za tega voljo dolžne, kmetijam na pomoč biti, se vé da tako, da je posojilo dobro zagotovljeno. Takemu, ki s svojim pre-

*) Galanthus nivalis, Schneeglöckchen.

moženjem porok biti, da bo hranilnici njeni dnar povernil, ga ne more in po postavi tudi ne sme posoditi.

Iz Ljubljane. V nedeljo ob enajstih dopoldne je imela v mestni hiši družba za podporo manjših obertnikov in rokodelcev svoj navadni veliki zbor. Njih exc. deželni gospod poglavar z mnogimi častnimi družteniki so počastili s svojo nazočnostjo ta zbor, v katerem se je snidila obila množica ljubljanskih obertnikov in rokodelcev kot družbenikov. Gosp. Janez Horak, za blagor te družbe ves uneti predsednik, je začel zbor z mičnim ogovorom, v katerem je z živo besedo dokazal, kako lepo napreduje ta družbica, ki se je pohlevno pred 3 leti začela, pa kmalo se krepko ukorenila. Že je čez 52,000 gl. posodila obertnikom in rokodelcom, ki so pri nji pomoči iskali, in se tako res veliko dobrotnico skazala. „Ponosno moremo reči“ — je gospod predsednik rekel — „da pri vsem tem ni ne najmanje zgube terpela: tako pošteno ji je vsak povernil, kar je od nje na posodo vzel.“ In res je družba ta tako praktično osnovana, da po njenem izgledu se je že več enakih družb napravilo v drugih deželah. — Bivši družbeni tajnik gosp. Jožef Vogel je razložil potem družbine zadeve v preteklem letu, iz ktere ga smo zvedili, da se je število družbenikov od 25 pomnožilo že na 217, ki družbo z dnarji podperajo, da more pomočnica biti obertnikom in rokodelcom, ki želijo od nje kakošnega posojila. Lani je družba 212 družbenikom posodila 30,290 gold., tedaj za 5,650 gold. več memo predlanskega. Lastno premoženje družbeno je zneslo konec lanskega leta 705 gold. 40 kr., — lep znesek, pridobljen le po varčnem gospodarstvu! Stroški za oskerbovanje družbenih opravkov so v vsem skupaj znesli lani le 213 gold. in 53 kr. 12 odbornikov, s predsednikom, tajnikom, kasirjem in pravdnikom brez plačila opravlja vse opravila; so tedaj res skerbni materi enaki, ktera otroka svojega objema s čisto ljubeznijo brez vse sebičnosti. Hvala jim! Le tako je bilo mogoče, da je „iz malega zrastle veliko!“ — Po končanem letnem izvestji je gosp. predsednik Horak spet besedo poprijel in prosil družbenike, če ima kdo še kaj na sercu, naj se oglasi. Na to je gosp. Strzelba se v imenu odbora očitno zahvalil gosp. Jož. Vogel-nu, bivšemu tajniku, za marljivo njegovo prizadevanje skozi 3 leta. In po vsem tem so pohvalili Njih exc. deželni gosp. poglavar celo družbo, ki je toliko koristna v svojem djanji, in h koncu željo razodeli, naj, kakor dosihmal, tudi prihodnje napreduje v lepem svojem početji.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Čedalje manj je upanje, da se bode mir ohranil. Dozdaj ste se posebno le sardinska in francoska vlada za vojsko pripravljale, sedaj se je jela pripravljati tudi naša vlada. Po dunajskem vradnem časniku so namreč presvitli cesar ukazali, naj se odpuščeni (urjavbarji) tistih regimentov, ki so pri cesarski armadi na Laškem, in kateri v daljnjih deželah prebivajo, berž pokličejo k armadi. Včeraj pa je nek že drugo povelje oklicano bilo, da vsi odpuščenci imajo k armadi iti. Ni tedaj čuda, da po neprenehanih pripravah za vojsko, čeravno včasih prislovica velja: „če želiš mirú, pripravljaj se za vojsko“, so poslednje dni kursa papirnatega dnarja padli kakor še nikoli poprej (28. febr. je narodno posojilo stalo le na 76 fl. 40 kr. nov. dnarja, metalike po 5⁰/₁₀ le na 73 fl. in 60 kr., akcije narodne banke po 856 fl.). Zbor v Parizu, ki se je imel začeti 22. dan p. m., je bil nek izperva odložen do 6. februarja, sedaj pa se sliši, da se bode začel še le 10. dan t. m. Vzrok tega odloževanja je nek to, da so si vlade zavolj Moldave in Valahije še tako navskriž, da bi zbor nič ne opravil, če se že pred zborom nitka ni našla, ktera ima peljati iz zaprede. Gotovo je, da si angleška vlada na vso moč prizadeva, to re-

šivno nitko najti; zato je poklicala lorda Cowley-a, svojega poslanca v Parizu, domú, da ji razodene vse na drobno, kar vé od cesarja Napoleona; sedaj ga je s svojimi nasveti poslala na Dunaj, naj se z avstrijsko vlado pomeni kako in kaj, da bode kolikor moč na vse strani prav; potem še le se bo zbor v Parizu začel. Lord Cowley je bistra glava, in angleški vladi je res vse na tem ležeče, da se mir ohrani. Ker je tedaj angleška vlada po vsem tem tako očitno na stran naše vlade stopila, se bi utegnili cesar Napoleon še vendar pomisliti, preden bo petelina vojske po svetu spustil. Še drugo važno novico nam je, ravno ko smo te verstice pisali, prinesel „Moniteur“ iz Pariza od 27. dan febr., ktera pravi: „Kardinal Antonelli je poslancu francozkemu in avstrijskemu razodel, da se papež toliko močen čuti, da more sam za varnost svojih dežel skerbeti in da je tedaj pripravljen, se z imenovanima vladama pogovoriti, da bote njune armadi ob enem in kmali rimske dežele zapustile. Ako se to res zgodi, bode odpravljen eden izmed devetih spodtikljejev francozkih na Laškem. Upajmo, da besede ne bojo ostale le — besede!

— C. kr. ministerstvo je izdalo poduk, kateri uči, kako imajo zdravniki k rekrutbi poklicane pregledovati in preiskovati. Obseže pa ta poduk 21 paragrafov in 3 priklade, v katerih je povedano: a) zavoljo katerih manjših pogreškov se more kdo, če je sicer terdne postave, v vojake vzeti; b) zavoljo katerih pogreškov je kdo za vselej za vojašino nepripraven; c) zavoljo katerih pogreškov, ktere tudi nezdravnik spoznati more, kdo popolnoma in za vselej vojašine oprosteno ostane. Ta poduk bo prihodnje pri rekrutbah kot pravilo veljal.

— V celem cesarstvu je razun vojaških 7139 zdravnikov, 5635 ranocelnikov in 3031 lekarjev (apotekarjev). Po posamnih deželah pride na lombardo-beneško kraljestvo 3123 doktorjev, 558 ranocelnikov in 1465 lekarjev. V cesarstvu pride na 5200 prebivavcov en zdravnik, na 6600 en ranocelnik in na 12,300 en lékar. V zdoljni Avstrii ima 2200 prebivavcov enega, v gornji Avstrii 7500, na Solnograškem 4400, na Štajarskem 7000, na Koroškem 11,000, na Krajskem 15,000, na Teržaškem 3800, na Tiroljskem 2500, na Českem 6300, na Moravskem 10,700, na Šlezkem 15,400 v Galicii 18,700, v Bukovini 26,300, na Ogerskem 8600, na Erdeljskem 25,600, v vojvodini serbski 12,100, na Horvaškem 12,800, v Dalmaciji 5400, v Lombardii 1500, v Benečii 1600 prebivavcov enega zdravnika ali doktorja. Najmanj zdravnikov imajo v zolkijevskem okrožju v Galicii, kjer je med 80,000 ljudi le eden, največ v pavijskem okrožju v Lombardii, namreč eden med 1200 prebivavcov.

Iz Tersta. Te dni je prijadrjala večja angleška barka v Terst in slišati je, da pride namesti nje dvoje še večjih, ker bo una v Benedke odrinila. To nas bo zlo upokojilo, dasiravno se mestu ni nič hudega bati, akoravno se vojska uname, ker je svobodno kupčijsko mesto.

Iz Lombardo-Beneškega. Iz Milana. 23. febr. bi bil imel biti v velikem gledišu plés z maškarami, pa jih ni prišlo več ko samo kakih 40; zvonaj pred gledišem in v bližnjih ulicah je bilo pa več sto mladih ljudi, kateri so maškaram v gledišu branili; tudi več šip na gledišnih oknih so s kamni pobili; ko so pa maškare gledišu zapustile in je tudi gosposka tako modra bila, da je vse te otročarije molče gledala, so se ljudje kmalo razšli in vse je ostalo pokojno.

— Iz Benedk. Uterjevanje našega obmorja gré tako urno spod rok, da bo v 4 tednih dokončano, namesti v 6, kakor je bilo ustanovljeno.

Iz Ogerskega. Iz Pešta. 22. februarja je bila sodba zoper Roza Šandorja sklenjena. Obsodili so ga zavoljo več hudodelstev na vislice. Roza Šandor je 45 let star, bolj drobne srednje postave; roke ima majhne, bele